AVİM
AVRASYA İNCELEMELERİ MERKEZİ
CENTER FOR EURASIAN STUDIES

AVİM Yorum • No: 2016 / 34 • Haziran

ALMANYA FEDERAL MECLİSİ'NDE KÖTÜ BİR GÜN

Jeremy SALT

Almanya Federal Meclisi soykırım ile ilgili Ermeni iddialarını kabul ederek her türlü şekilde geri tepecek bir karar almıştır. Oysaki buradaki ana mesele hakikattir. Birinci Dünya Savaşı esnasında Ermenilere ne olduğuna ilişkin karar vermek için yeterli bilgiye sahip muhtemelen bir tane bile Alman parlamenter yoktur. Soykırım iddiası karşısında dağlar kadar kanıtın olduğu göz önünde tutulunduğunda, bu konu ile ilgili bilgi sahibi olan bir kişinin böyle bir karar lehine oy vermesi asla beklenemez.

Söz konusu karar, Ermenilerin neredeyse tamamının imhası ve diğer Hristiyanlara karşı da, isim vermek gerekirse Asuri ve Keldanilere karşı pogromlara atıf yapmaktadır. Gerçekte ise, yüzbinlerce Ermeni, Osmanlı toprakları ve civarında gerçekleşen savaşta hayatta kalmıştır. Bu yüzden, bir veya bir buçuk milyon kişinin katliama uğradığına dair rakam çifte bir yalandır, zira gerçek ölü sayısı 600.000 civarındadır, ki bu yine de abartıya gerek olmaksızın yüksek bir rakamdır. Bu rakam, savaştan galip gelenler güçler tarafından verilmiştir. Eğer bu rakam son birkaç on yıllık süre içerisinde artmışsa da, bunun sebebi Ermeni lobilerinin ve propagandacıların soykırım iddialarını meşrulaştırmak için daha yüksek rakamlara ihtiyaç duymalarıdır.

Ayrıca, ölenlerin hepsi de katliama uğramış değildir: bir kısmı katliama uğmaş osla da, daha fazlası hastalıktan, kıtlıktan ya da savaşırken hayatlarını kaybetmişlerdir, ki aynı nedenler yaklaşık 2.5 milyon Osmanlı vatandaşı Müslüman sivilin canını almıştır. Oysa ki bu kararda, Müslüman ölü sayısından ya da özellikle 1916-18 yılları arasında Anadolunun kuzeydoğusu Ruslar ve onlara yardım eden Ermeniler tarafından işgal altındayken Ermeniler tarafından katledilen Müslümanlardan bahsedilmemektedir. Kurtulanların arşivsel belgeleri, 1914-1919 yılları arasında en az 500.000 Müslüman katliama uğradığını göstermektedir. Bu korkunç olaylar ve Ermeni çetelerinin katıksız sadizmi ve acımasızlığına ilişkin birçok Osmanlı belgesi mevcuttur. Ermenilerin Müslümanlara yaptıklarına ilişkin ayrıntılarda herhangi bir eksiklik de yoktur. Bunlara ilişkin deliller sadece bir kaynaktan değil, aynı zamanda Doğu Anadolu bölgesi boyunca elde edilen birçok kaynaktan gelmektedir. Bunların yanında, kararda, savaş sırasında Rus ordusu ve/veya Ermeniler tarafından Kafkasyadan veya Doğu Anadoludan sürülen Müslümanlardan da söz edilmemektedir. Alman Parlementosu, Müslümanlar tarafından mağdur edilen Hristiyanların acılarını paylaşırken, Hristiyanlar tarafından mağdur edilmiş Müslümanların acılarını paylaşmamaktadır. Hatta bu konuya hiç değinilmemektedir.

Osmanlı ve Rus arşivlerindeki deliller ışığında benzer bir iddianın Ermenilere karşı da ileri sürülebileceği ortadayken bile, Alman Parlamentosu Türkleri soykırım yapmakla suçlamakta, ancak Ermenilere karşı aynı suçlamayı yapmamaktadır.

Söz konusu karar, Türklerden Ermeni sürgünü ve katliamıyla yüzleşilmesini istemektedir. Aslında, sayılar ve soykırım sözcüğünün kullanımı konusunda tartışmalar olmakla birlikte, Türkler, genel anlamda, kendi ataları tarafından çok sayıda Ermeninin öldürüldüğünü zaten kabul etmektedirler. Asıl Ermeniler kendi ataları tarafından sadece Anadoluda değil, aynı zamanda sınırın ötesinde, Azerbaycanda katledilmiş Müslümanların olduğu gerçeğiyle yüzleşmelidir. Tarihe yönelik taraflı bakış açılarına daha da sarılmaları yönünde parlementerler tarafından cesaretlendirildikleri sürece, Ermeniler kendi karanlık tarihleriyle asla yüzleşmeyeceklerdir. Böylece, uzlaşmaya doğru gitmek yerine, uzlaşmadan daha da uzaklaşılacaktır.

Ermeni siyasi komiteleri ve bir kısım Osmanlı Süryanisi Ruslarla iş birliği yapmayı tercih etmiş ve bu yüzden de Osmanlı yöneticileri tarafından haklı olarak vatan haini ilan edilmişlerdir. Ruslarla birlikte zafer kazanacakları yönünde kumar oynamış ve 1917de Bolşeviklerin Rusyayı savaştan çekmesiyle mağlup olmuşlardır. On binlerce Osmanlı Ermenisi, Osmanlı hükümetinin savaş çabalarını cephe gerisinde sabote etmiştir. Osmanlı hükümetinin aleyhine dönerek, kendi dindaşlarının güvenliğini tehlikeye atmışlardır. Cephedeki önemli kayıplar, Osmanlı komutanlığının iletişim ve ikmal hatlarıyla Müslüman köy ve kasabalarına yapılan saldırıları durdurmak için gereken insan gücünden yoksun kalmasına sebep olmuştur. 1915 Mayısının sonlarında Osmanlı ordusunun Ermeni nüfusunun savaş bölgesinden sevk ve iskan edilmesinin sebebi de budur. Nitekim Osmanlı genelkurmayı, Ermeni saldırılarının savaşı tamamıyla tehlikeye soktuğuna inanıyordu.

Soykırım iddiaları Osmanlı Rumları tarafından da ileri sürülmektedir, ki Rumların birçoğu 1912 yılında dört Balkan devletinin (Sırbistan, Karadağ, Bulgaristan ve Yunanistan) Osmanlı devletine karşı ortak saldırısında Yunan ordusunun tarafında yer almıştır. Yunanistan 1919 yılında tekrar saldırarak Arnold Toynbeenin Türklere karşı imha savaşı olarak adlandırdığı savaşı başlatmıştır. Bu olaylar, Osmanlının Ermenilere yönelik soykırım yaptığı ileri sürülen 1914-1923 yılları arasında gerçekleşmiştir. Bununla birlikte, parlamentolarda alınan soykırım kararlarında ya da soykırım araştırmacılarının' çalışmalarında Türklere karşı gerçekleştirilen bu eylemlerden söz edilmemektedir. Aynı uzmanlar, 19. yüzyıldan Birinci Dünya Savaşının sonuna kadar Balkanlar'da, Kafkasya'da, Doğu Anadoluda Müslümanlara yönelik etnik temizliğe de ilgi göstermemektedir. Oysaki, milyonlarca insan sadece Müslüman oldukları için katliama uğramış veya kendi vatanlarından kovulmuştur.

Birinci Dünya Savaşı sırasında, bazı Doğu Anadolu vilayetlerinin Müslüman nüfusu yüzde 60 oranına kadar azaltılmıştır. Geri dönen Osmanlı güçleri korkunç sahnelerle, Ermeni katiller tarafından harap olmuş köylere saçılan Müslümanların cesetleriyle ve vücutlarından parçalarla karşılaşmıştır. Bu olaylardan anlaşılacağı üzere, 1991 yılında Ermeniler tarafından yaklaşık bir milyon Azerbaycanlının Dağlık Karabağ bölgesinde etnik temizliğe uğraması ve 1992 yılındaki Hocalı katliamı tarihsel olarak kendiliğinden oluşmamış, aksine, daha önceki katliam ve etnik temizlik girişimleri çerçevesinde meydana gelmiştir.

Diğer birçok karar gibi Alman Federal Meclisinin kararı, 24 Nisanı soykırımın başlangıcı olarak vermektedir. Ancak 24 Nisandan çok daha önemli bir tarih bir hafta öncesidir. Bu tarihte, Ermeniler Vanda bir isyan başlatmış ve Mayıs ayı başında yerel yönetimi devirerek şehri Ruslara teslim etmişlerdir. Bu süreç içerisinde, Van gölü etrafındaki köy ve şehirlerde yaşayan on binlerce Müslüman katledilmiştir. Ayrıca, on binlerce Müslüman, ilerleyen Rus ordusu ve Ermeni çetelerinden kaçmak için Van vilayetinden ayrılmıştır. Bu olaylar, çok açık şekilde yaygın olan soykırım anlatısına dahil edilmemektedir, çünkü dahil edilmesi durumunda bu anlatı zarar görecektir. Alman Parlamenterler Müslümanların çektiği bu büyük acıları göz ardı ederek 19. yüzyıl oryantalistlerinin kafa yapısını ortaya koymuşlardır.

Ermeni konusuyla ilgili hakim anlatının büyük kısmı yalanlar ya da çılgın abartılar üzerine kuruludur. Ermenilerin yok edilmesine ilişkin bir karar hiçbir zaman alınmamıştır. Dolayısıyla, Taner Akçam gibi insanların ortaya koyduğu deliller gülünçtür. Bu tür delillerin gün yüzü görebilmesi bile, ana akım yayın kuruluşlarının cahilliğinin ve önyargılarının ve konu Ermeniler olduğunda doğru akademik standartları sürdürmedeki başarısızlıklarının kanıtını teşkil etmektedir.

Almanya Federal Meclisinin kararı, Osmanlı hükümetini sorumlu tutarken, Ermeni komitelerinin ya da kendi bencil amaçları doğrultusunda Ermeni ve Süryanileri cesaretlendirerek silahlandıran üç büyük gücün - Rusya, İngiltere, Fransa- sorumluluğundan bahsetmemektedir. Ayrıca, Alman ve diğer ülke parlamenterleri, Türkleri ya da savaş dönemi Osmanlı hükümetini suçlarken Doğu Anadolu vilayetlerindeki Ermenileri öldürenlerin daha çok Kürt aşiretleri olduğu gerçeğini göz ardı etmektedirler. Peki, Kürtler, yüzyıllarca iyi kötü barış içinde yaşadıktan sonra neden Hristiyan Ermenilere saldırmıştır? Çünkü Ermeniler Kürtleri öldürmüştü ve böyle bir durumda, kabile toplumlarında zamanı geldiğinde intikam alınmasından başka bir şey beklenemez.

Osmanlı arşivleri, sevk ve iskan sürecinin düzgün bir şekilde yürütülmesine dair talimat veren birçok belgeyle doludur. Merkezi hükümet, Ermeni kafilelerinin saldırıya uğradığına dair haberler geldiğinde, vilayet yetkililerine güvenliği artırmalarına ve faillerin bulunup cezalandırılmasına dair talimat vermiştir. Sözkonusu belgeler, sevk ve iskanın tek amacının Ermenilerin yerini değiştirmek olduğunu ortaya koymaktadır. Dolayısıyla, hükümetin durumun daha kötüye gitmesini engellemekte kararlı olduğu çok açıktır. 1915 yılının sonbaharında, Ermenilere karşı yapılan saldırıların devam etmesiyle beraber, hükümet üç tane soruşturma komisyonu kurmuştur. Bu komisyonlar, 1600den fazla kişinin askeri mahkemelerde yargılanmasını tavsiye etmiştir. Bu sürecin sonunda, üst düzey vilayet yetkilileri de dahil olmak üzere, 50 kişi idam cezasına cezasına çarptırılmış, yüzlerce kişi ise hapis cezası almıştır.

Birinci Dünya Savaşı sırasında ve sonrasında, sadece Türkler tarafından değil, aynı zamanda Ermeniler, Rumlar ve Kürtler tarafından da büyük suçlar işlenmiştir. Bir yüz yıldan daha fazla zaman geçmiş, ancak tarafsızlık uzun bir zaman önce siyaset ve propaganda bataklığının içinde kaybolmuştur. Kürtlerin, Türk hükümetini Ermeniler konusunda rahat bırakmamasının sebebi, Türkiyenin güneydoğusunda yüzyıl önce yaşananlar değil, bugün olanlardır. Ermeniler ve birçok Kürt için ortak düşman Türklerdir ve dolayısıyla, her şeyin tek sorumlusu onlardır.

Soykırım, bir ulusa karşı yapılabilecek en ağır suçlamadır ve bu suçlama, gerçeklerin tamamıyla ortada olması ve makul bir itirazın olmaması durumunda yapılmalıdır. Ermeni soykırım iddiaları için bu durum çok net bir şekilde geçerli değildir. Almanyada kabul edilen kararla ilgili olarak *New York Times* yayın kurulu kendi kararını vermiştir. *New York Times*, 1904-1907 yılları arasında Güneybatı Afrikada Alman sömürge yönetimi tarafından Herero ve Nama halklarına yönelik etnik temizliği/soykırımı ve Balkan Savaşı (1912-1913) esnasında Güneydoğu Avrupada Müslümanların maruz kaldığı etnik temizliği göz ardı ederek, Ermenilerin 20. yüzyılın ilk soykırımına maruz kaldıklarını belirtmiştir. Son dönem Osmanlı tarihi konusunda özel bilgiye sahip olmakla bilinmeyen *New York Times*ın bu beyanı ahmakçadır. Alman politikacılar bu yasa tasarısı ile doğru bir şey yaptıklarına inansalar da, aslında yanılmaktadırlar. Alman politikacıların karar lehine verdiği oylar propaganda ve lobicilerin zaferi, tarihsel gerçekler için ise bir yenilgi olmuştur. Dolayısıyla, bu kararın doğrudan reddedilmesi gerekmektedir.

* *Jeremy Salt bir eski gazeteci ve emekli akademisyendir. Bilkent Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümünde çağdaş Orta Doğu tarihi ve propaganda dersleri, Melbourne Üniversitesi Siyaset Bilimi Bölümünde ise Orta Doğu siyaseti dersleri vermiştir. Kendisi iki kitabın yazarıdır: Imperialism, Evangelism and the Ottoman Armenians 1878-1896 (Frank Cass, Londra, 1993) and The Unmaking of the Middle East. A History of Western Disorder in Arab Lands (Berkeley: University of California Press, 2008). Makaleleri; Middle East Policy, Third World Quarterly, Insight Turkey, Arena, Middle Eastern Studies, Muslim World, Current History, Journal of Arabic, Islamic and Middle Eastern Studies, International Journal of Turkish Studies, Journal of Palestine Studies ve Review of Armenian Studies gibi akademik dergilerde yayınlamıştır. Salt aynı zamanda tarih, siyaset ve uluslararası ilişkiler konuları üzerine yılda iki kez yayınlanan hakemli Review of Armenian Studies dergisinin danışma kurulunda yer almaktadır.*

Resmin Kaynağı: Vikipedi

Yazar Hakkında :

Atıfta bulunmak için: SALT, Jeremy. 2026. "ALMANYA FEDERAL MECLİSİ'NDE KÖTÜ BİR GÜN." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2016 / 34. Haziran 14. Erişim Ekim 31, 2026. https://www.avim.org.tr/public/index.php/tr/Yorum/ALMANYA-FEDERAL-MECLISI-NDE-KOTU-BIR-GUN

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır